

ב"ה, טו' סיון תשס"ח

לכבוד

הרב בנימין צימרמן הי"ו

ישיבת שעלבים

שלום וברכה.

בדיקת מסעדות ובתי אוכל בירושלים - חורף תשס"ח

דו"ח מסכם

ע"פ בקשתו של הרב, ערכנו בדיקה במצב הכשרות במסעדות ובדוכני "מזון מהיר" בירושלים. הבדיקות נערכו בחודשים שבט-אדר תשס"ח, ונעשו ע"י מפקח ותיק של כּוֹשֵׁרוֹת. הבדיקות כללו סיורים במקומות, שיחות עם משגיחי כשרות, עובדים, בעלי מסעדות ואנשים שונים שתּרמו למידע שהושג בצירוף שיקול דעת והבנה של המפקח שלנו.

נכנסנו למטבחים ולמקררים של חנויות, תשאלנו עובדים ומשגיחים ואחראים על הרבנות ירושלים ובד"צים שונים. לא היה פשוט להיכנס למטבח ולערוך תחקיר ותשאולים לעובדים. אכן, סולקנו ממספר חנויות ולפעמים אף בצעקות, אך הצלחנו לערוך בדיקה בכמעט מאה חנויות בירושלים, בכל מקום בדרך אחרת ובשיטה אחרת.

בסופה של העבודה התקבלה תמונה בהירה על מצב הכשרות בעיר, ע"פ ראות עיננו, אופן התנהלות עולם הכשרות בבתי אוכל, רמות שונות של כשרויות, גופים שונים המעניקים כשרויות ובעיקר יחס הציבור לתעודת הכשרות.

הדו"ח בנוי משני חלקים:

א. הסבר ופירוט על גופים הנותנים תעודות כשרות בירושלים, כפי שעולה מהבדיקות ומדו"ח המפקח בשטח.

ב. רשימת המקומות בהם ביקרנו ונותני הכשרות בכל מקום, יחד עם המלצת כּוֹשֵׁרוֹת האם ניתן לאכול שם או לא.

א. גופים הנותנים כשרות:

רבנות ירושלים:

רבנות ירושלים (כשרות רגילה):

בכשרות זו, המשגיח מבקר, בממוצע, בין פעם אחת לשלש פעמים במקום, במשך השבוע. ע"פ הנהלים, מותר לגוי להניח תבשיל על האש או בתנור לכתחילה (שלא כדעת הבית יוסף- ספרדים) וזאת בניגוד להוראות הרה"ר. ולכן לא ניתן להתיר לספרדים לאכול במקומות הללו אלא אוכל שאינו מבושל. בחלק ניכר מהחנויות, משגיחי הרבנות לא מסוגלים לאכוף אפילו את הדלקת האש שתהיה

ע"י יהודי (כך הודו בפנינו מסי משגיחים), ולכן, גם לאשכנזים היתר האכילה במקומות הללו הוא בדוחק גדול, אם בכלל. וודאי שאין מי שמפקח על הכשרות היומיומית כגון: ברירה של קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, פיקוח על כשרות מוצרים נכנסים, שטיפת עלים ירוקים (אפילו של "גוש קטיף"), הפרדה של הכלים לצלית כבד ולבבות ועוד.

מסי משגיחים אמרו לנו, שודאי אין לסמוך על מקום שיש לו רבנות בלבד, כי גם כשהם נמצאים, הם מצליחים להשגיח על טיפה בים (לדבריהם).

רבנות ירושלים מהדרין - בשרי:

ע"פ נהלי המהדרין של הרבנות (ראה נספח) ישנו משגיח צמוד בכל שעות העבודה לכל מסעדה או לזוג חנויות צמודות. בחלק מהמקומות יש פער של כשעה בין המשגיח של משמרת הבוקר לבין זה של משמרת אחה"צ.

ברוב מקריע של המקומות עובדים ערבים או גויים אחרים כטבחים ועובדי מטבח. משגיחי המהדרין בקיאים מאד בעבודת המטבח, בכשרויות המוצרים ובפיקוח הדוק על המוצרים הנכנסים למסעדה. לפי בדיקתנו, ישנה הקפדה מלאה על כניסת המוצרים ע"פ נהלי המהדרין. הבעיה העיקרית של כשרות זו היא: בישולי גויים, לפחות לפי מרן הבית יוסף. לא מעט משגיחי מהדרין אמרו לי שאין מה לעשות ואין אפשרות לפקח על בישולי גויים לשיטת מרן. "עדיף לך שלא לאכול פה" כך המליצו לנו לא פעם משגיחי המהדרין. לכן, עובדה זו לא מאפשרת לכושרות להמליץ על אכילה במקומות הללו לספרדים.

ע"פ עדות המשגיחים וראות עיננו את המציאות במטבחים, הטבח הערבי הוא האיש החזק והכוחני במקום ולא כדאי למשגיח לחשוך בו או להסתכסך עימו. לדוגמא: באחד מביקורינו במסעדה מוכרת בכניסה לעיר, המפקח שלנו העיר למשגיח על כך שראה את הערבי שם שיפודים על האש. הוא ניסה להתעלם מההערה אך הוא הוסיף ואמר למשגיח אפילו ליד הערבי אך הוא לא אמר דבר, לא הוריד את השיפודים ולא העיר לערבי כלום, רק ציין ש"עם ישראל צריך לחזור בתשובה".

ע"פ מה שראינו, במקום שמזלזלים בנוהל מסוים יש זלזול בכל הנהלים ואף לאשכנזים עלולה להיות בעיה במקומות אלו.

רבנות ירושלים מהדרין - חלבי:

המהדרין החלבי של רבנות ירושלים הוא אגף נפרד מהאגף הבשרי ועומד תחת מפקח אחר. המשגיחים איכותיים, מכירים ויודעים היטב את הנעשה במטבח.

באופן כללי, קל יותר לאכוף כשרות על מסעדה חלבית או על בית מאפה יותר מעל מסעדה בשרית, בעיקר בנושא בישולי גויים. במאפים, די שיהודי ידליק את האש ע"פ כל הדעות, ולכן העבודה של המשגיח היא לוודא שבתחילת היום הוא הדליק את האש או להדליק תנור כשצריך, אבל אין בישולים שוטפים כמו בבשרי. על שאר הכשרי מוצרי הגלם משגיחי המהדרין עושים עבודה טובה, הם צמודים למקום כמעט ללא הפסקה במסעדות, ובפיצריות הם מפקחים באופן המתקבל על הדעת, גם אם אינם תמיד במקום.

בד"צים :

ישנם בד"צים הפועלים בירושלים והם מוכרים וידועים כמקפידים על רמת כשרות גבוהה מאד. אנו ממליצים לאכול בבתי האוכל העומדים תחת השגחתם. הבד"צי המומלצים הם :

- העדה החרדית
- הרב רובין (בד"ץ מהדרין)
- אגודת ישראל
- מחזיקי הדת - בעלזא
- הרב מחפוד - בד"ץ יורה דעה
- בד"ץ בית יוסף

ביחס לבד"צים האחרים :

בד"צ "כתר הכשרות" :

לשון תעודת "כתר הכשרות" : "חנות _____ עומדת תחת פיקוחינו ומתנהלת ע"פ הוראותינו. תהליך הייצור, עיבוד ובישולים נעשים תחת פיקוח משגיח ת"ח וירא שמים. המוצרים בהשגחת הבד"צ והם למהדרין מן המהדרין. חלק גלאט לשיטת הבית יוסף והרמ"א" המנהל, שהוא רב-משגיח הבד"צ, חתום בתחתית תעודת הכשרות בשם בדוי! עשרות מנהלי מסעדות ועובדים אמרו לנו שמ"כתר הכשרות" באים בקושי פעם בחודש (וגם אז רק כדי לקחת את הצ'ק...). במרבית מהמקומות בעלי החנויות והעובדים אינם יודעים שיהודי צריך לשים את התבשילים על האש. חלקם טוענים שההוראות שהעבירו להם מ"כתר הכשרות" הן, שדי בכך שיהודי ידליק את האש. פרט למקום 1 לא ראינו מקומות שבאמת מקפידים על בישולי גויים כדת וכדין. בחנויות המושגחות ע"י כשרות זו, אין דאגה לכשרות "שוטפת" כגון: ברירה של קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, בישולי גויים, הפרשת תרומות ומעשרות ופיקוח על הכשר המוצרים שנכנסים למקום. לדוגמא, בחנות לפלאפל ושווארמה במרכז העיר נמצאו חתיכות בשר ללא שום אריזה או הכשר. הודה בפנינו אחד המנהלים של "כתר הכשרות", כי במקום מסוים הוא לא ביקר כבר חצי שנה (!), "ובעבר הם עשו בעיות אז אנחנו צריכים לראות מה עושים איתם". הערנו לו על ליקויים שראינו במקום ולאחר זמן הוא אכן הוריד מהם את התעודה. כמו כן, נמצאו מקומות בהשגחתם ללא כשרות הרבנות בניגוד להבטחתם. מפקח שלהם סיפר לנו מהם הנהלים שלהם, אך ע"פ מה שראינו הדברים כלל לא תואמים, על חלק מהדברים שאלנו את המנהלים של החנויות וניתנו תשובות מתחמקות והססניות. בשום חנות/מסעדה מתוך העשרות המפוקחות ע"י "כתר הכשרות" לא ראינו ולו משגיח אחד (פעם אחת קראו למשגיח בטלפון והגיע תוך חצי שעה).

בד"צ "נזר ההידור":

לשון תעודת "נזר ההידור": "חנות _____ עומדת תחת השגחתנו ומתנהלת ע"י הוראותינו בתהליך הייצור והעיבוד וכל הבישולים נעשים בפיקוח של ת"ח וירא שמים וכל המוצרים בהכשר הבד"צ והם למהדרין מן המהדרין לפי חומרת גלאט בית יוסף ולפי חומרות כל פיסקי מרן השו"ע והרמ"א".

באף אחת מהחנויות לא נתקלנו במשגיח של "נזר ההידור". לדברי מנהל הבד"צ, המשגיחים מסתובבים ממקום למקום. בעלי החנויות מדווחים על ביקורים של פעם ביום עד פעם בשבוע. רבים מהעובדים ומנהלי העסקים אומרים כי הבד"צ מתיר להם שגוי ישים תבשילים על האש אך מחייב שיהודי ידליק את האש. כמו ב"כתר הכשרות" אין מי שידאג לכשרות שוטפת כגון: ברירה של קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, בישולי גויים, הפרשת תו"מ, פיקוח על הכשר מוצרים נכנסים. בחנות במרכז העיר מצאתי חתיכות בשר ללא הכשר וללא אריזה.

בד"צ "נחלת יצחק":

אינו נפוץ בירושלים. היינו במקום שבו היו בישולי גויים לשיטת מרן. הם סוברים כשיטת הרב יצחק יוסף, שפלאפל אינו עולה על שולחן מלכים, לכן אין בו בעיית בישולי גויים, אך ראינו שהערבי מבשל גם תפו"א חיים.

ב. רשימת המקומות בהם ביקרנו ונותני הכשרות בכל מקום

מרכז העיר

המלצת "כושרות" האם ניתן לאכול?	בעיות והערות	בהשגחת		חנות וכתובת
		בד"צ	רבנות	
כן			מהדרין	"ביג אפל" פיצה
כן			מהדרין	מאפה נאמן יפו-המלך ג'ורג'
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	בד"צ נזר ההידור	רגילה	פלאפל ירושלמי פלאפל ושווארמה יפו
כן		בד"צ "אגודת ישראל"		מאפיית חבה
כן		בד"צ "מחזיקי הדת"	ללא רבנות	קלדרון- מאפייה
כן		חת"ס ב"ב	רבנות מהדרין	אינגליש קייק המלך ג'ורג' 7
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש. נמצאו בשרים ללא עטיפה או הכשר.	בד"צ "נזר ההידור" (לשעבר גם "כתר הכשרות")		מושיקו פלאפל ושווארמה מדרחוב
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	פינתי מסעדת בשרים המלך ג'ורג'
כן	נראה טוב מאד, אין גויים כלל.	בד"צ "מחזיקי הדת"		פלאפל מעוז המלך ג'ורג'
כן			מהדרין	פיצה ביג אפל- מדרחוב
עיין הערה	בעיה בהקפדה על בישולי גויים. לאשכנזים – אפשר לאכול, ספרדים – להקפיד שיהודי יניח על האש.		מהדרין	קורוסין- אוכל סיני מדרחוב

כן		בד"צ "אגודת ישראל"	רגילה	קפה רימון- בשרי מדרחוב
כן			מהדרין	קפה רימון- חלבי מדרחוב
כן			מהדרין	דולצ'ה לאטה מסעדה חלבית מדרחוב
לא	בישולי עכו"ם, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	בד"צ "כתר הכשרות"	רגילה	מלך הפלאפל ואוכל בכיף המלך ג'ורג'
לא	בישולי עכו"ם, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	"ארומה" קפה ומאפה יפו
לא	בישולי עכו"ם, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	אבו גוש הקטנה יפו
לא	בישולי עכו"ם, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	בד"צ "כתר הכשרות"	רגילה	בורגרס בר
לא	בישולי עכו"ם, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	בד"צ "כתר הכשרות"	רגילה	קפה הלל יפו
כן			רבנות מהדרין	פיצה סבארו יפו

כניסה לעיר, תחנה מרכזית וסנטר 1

המלצת "כּוֹשֵׁרוֹת" האם ניתן לאכול?	בעיות והערות	בהשגחת		חנות וכתובת
		בד"צ	רבנות	

קן	הרב מחפוד	תחנת הדלק פז מסעדת "הלו תימן"
כן		גוז'פה- מאפים סנטר 1
כן		פיצה סנטר סנטר 1
עין הערה	בישולי גויים לשיטת הבית יוסף. משגיח מפחד מהערבי ולא מעיר לו על בישולי גויים. לאשכנזים – אפשר לאכול, ספרדים – להקפיד שיהודי יניח על האש.	קורוס על האש- בשרי סנטר 1
כן		קורוס על האש- חלבי סנטר 1
עין הערה	המשגיח של "קורוס על האש" בשרי. לאשכנזים – אפשר לאכול, ספרדים – להקפיד שיהודי יניח על האש.	קורוסין- אוכל סיני סנטר 1
לא	עין בעיית רבנות מהדרין בפתחה	באגט מרציאנו בשרים יפו
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	סטקיית דגן יפו
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	סטקיית הבירה יפו 222
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	ביג ביס פלאפל+שווארמה יפו מול ת.מ ישנה
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	צ'יינה טאון מסעדה סינית תחנה מרכזית
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש (4 ערבים ויהודי אחד).	מזרחה- פלאפל ושווארמה תחנה מרכזית
לא		האריס- גלילות ופירות יער תחנה מרכזית

לא	משיגה אומר שיש בישולי עכ"ם לספרדים. ובעיות נוספות של רבנות ובד"צ כתר הכשרות	"כתר הכשרות"	רגילה	"מסוב" תחנה מרכזית
----	--	-----------------	-------	-----------------------

תלפיות- אזור התעשייה

המלצת "כּוּשְׁרוֹת" האם ניתן לאכול?	בעיות והערות	בהשגחת		חנות וכתובת
		בד"צ	רבנות	
לא	עיין בעיות רבנות		רגילה	לה פיצריה פיצה קניון הדר
כן			מהדרין	מאפה נאמן קניון הדר
לא	בישולי גויים, אין משיגה לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	סטקיית גיינגי מסעדת בשרים, ק. הדר
לא		"כתר הכשרות"	רגילה	"פאשה" מ. בשרים סמוך לק. הדר
לא	בישולי גויים, אין משיגה לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	בבא חומוסיה מ. בשרים, יד חרוצים
לא	בישולי גויים, אין משיגה לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	בורגר שטראוס פלאפל ושאורמה התנופה 13
לא	בישולי גויים, אין משיגה לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	המסעדה הלבנונית התנופה 13
לא		"כתר הכשרות"	רגילה	הטאגין מ. בשרים יד חרוצים
לא	בישולי גויים, אין משיגה לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	"פאפאגיו" מ. בשרים יד חרוצים
לא	בישולי גויים, אין משיגה לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	חומוס תלפיות מ. תלפיות יד חרוצים

לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	"נזר ההידור"	רגילה	סטקייט צדקיהו יד חרוצים
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	טעמי מ. בשרים פייר קניג
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	מפגש הסדנא מ. בשרים הסדנא
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	"כתר הכשרות"	רגילה	נורי מ. בשרים קניון ישראל
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	"נחלת יצחק"		פלאפל דל- קלוריות פייר קניג
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש. (צפוי לעבור למהדרין י-ם)	"הכשרות המהודרת"		ציון הגדול יד חרוצים
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש. אין סימון לשיפודי הכבדים- (אסור לאשכנזים)	"נזר ההידור"	רגילה	ציון הקטן יד חרוצים
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	"כתר הכשרות"	רגילה	פינתי התנופה

"קניון מלחה"

המלצת "כּוֹשֵׁרוֹת" האם ניתן לאכול?	בעיות והערות	בהשגחת		חנות וכתובת
		בד"צ	רבנות	
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	"כתר הכשרות"	רגילה	"פינתי" מ. בשרים ובישולים בייתים
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	פלאפל הטאבון חן
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	"כתר הכשרות"	רגילה	שלום- פלאפל ושווארמה

עין הערה	בעיה בהקפדה על בישולי גויים. לאשכנזים – אפשר לאכול, ספרדים – להקפיד שיהודי יניח על האש.		מהדרין	k.f.c מסעדת בשרים
לא		"נזר" ההידור"		"מכל הלב" פלאפל ושווארמה
כן			מהדרין	פיצה home
כן			מהדרין	סבארו פיצה
כן			מהדרין	Sambooki מאפים וסלטים
עין הערה	הכשרות במקום לעיתים משתנה מרגילה למהדרין. אם מהדרין = כן. אם רגילה- לא.		מהדרין	יטבתה בעיר דגים וסלטים
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	"כתר" הכשרות"	רגילה	קפה הלל
לא		"נזר" ההידור"		הפתיליה
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	"כתר" הכשרות"	רגילה	קריספי- מסעדת עופות
עין הערה	בעיה בהקפדה על בישולי גויים. לאשכנזים – אפשר לאכול, ספרדים – להקפיד שיהודי יניח על האש.		מהדרין	קורוסין (2 סניפים) מסעדת בשרים
עין הערה	בעיה בהקפדה על בישולי גויים. לאשכנזים – אפשר לאכול, ספרדים – להקפיד שיהודי יניח על האש.		מהדרין	"תאי-נודלס" אוכל סיני
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	"כתר" הכשרות"	רגילה	בורגרס-בר מסעדת בשרים

גבעת שאול

המלצת "כושרות" האם ניתן לאכול?	בעיות והערות	בהשגחת		חנות וכתובת
		בד"צ	רבנות	
כן		"בית יוסף"	רגילה	"בן עמי" קפה וקונדטוריה בית הדפוס 12
כן		הרב רובין		גריל בורגר מ. בשרים בית הדפוס 11
כן		העדה החרדית		מעדני חן מ. בשרים בית

				הדפוס 11
כן		הרב רובין	רגילה	פיצה בר בית הדפוס 11
כן		העדה החרדית	מהדרין	מאפיית ברמן- חנות בית הדפוס
כן		מחזיקי הדת בעלזא		פיצה לארי כנפי נשרים 66
כן			מהדרין	מוסקט מסעדה חלבית כנפי נשרים 22
כן			מהדרין	אנג'ל- חנות מסעדה חלבית כנפי נשרים 7
כן		העדה החרדית		"עבאדי" מאפים כנפי נשרים 10
עיין הערה	בעיה בהקפדה על בישולי גויים. לאשכנזים – אפשר לאכול, ספרדים – להקפיד שיהודי יניח על האש.		מהדרין	באגט מרציאנו כנפי נשרים 20
כן		הרב רובין		באגט הנשרים כנפי נשרים 24
כן	כבד : עיין הערה לאשכנזים בפתיחה.	"בית יוסף"	רגילה	ציון הקטן כנפי נשרים
כן		"בית יוסף"	רגילה	דרורי בורגר בשרים סוף בית הדפוס
לא	עלול להטעות, ישנו שלט מחוץ למסעדה: "בהשגחת גלאט בית יוסף"	"כתר הכשרות"		המסעדה הלבנונית סמוך ל"פלאפון"
לא		"כתר הכשרות"		"בורגרס בר" בית הדפוס

עמק רפאים

המלצת "כּוֹשֵׁרוֹת" האם ניתן לאכול?	בעיות והערות	בהשגחת		חנות וכתובת
		בד"צ	רבנות	
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת		רגילה	יוגיה- מ.

	קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.			בשרים סינית 25
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	"נזר ההידור"	רגילה	גוי- מסעדת בשרים 24
לא			לא הייתה תעודת כשרות	סלינה- מסעדת בשרים 24
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	מסריק- מסעדת בשרים 21
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	קפית- מסעדת בשרים
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	אוליב- מסעדת בשרים
לא		"כתר הכשרות"		רול אנטריקוט
לא			אין הכשר כלל	איוו- מסעדה בשרית
כן			מהדרין	נאמן- קונדיטוריה וקפה
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	"נזר ההידור"		פלאפל ושאוורמה דורון
לא		"נזר ההידור"		קופי שופ מסעדה חלבית
אם יש תעודת כשרות של הרב מחפוד- כן. במידה ואין - לברר עם המשגיח את הסיבה.	בתהליכי העברה לכשרות הרב מחפוד. בפועל בכשרות של הרב מחפוד אומרים שניתן לאכול. לתשומת לב: בירושלים מס' סניפים של "מרבד הקסמים" בכשרויות שונות.	"נזר ההידור"	רגילה	מרבד הקסמים מסעדה בשרית

לא	לא אפשרו לראות את כשרויות המוצרים.	"נחלת יצחק"		שניצי מ. בשרים
כן			מהדרין	פיצה סבבה
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	"נזר ההידור"	רגילה	אקספרס גוי מסעדת בשרים
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	אדיר פלאפל ושאוורמה
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	"כתר הכשרות"	רגילה	סנדביץ' ניו-דלי
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.	"כתר הכשרות"	רגילה	טל בייגלס מסעדה חלבית
לא	בישולי גויים, אין משגיח לצורך ברירת קטניות, ניפוי קמח, הפרשת חלה, תו"מ, הדלקת האש.		רגילה	טמאגו סושי מסעדת דגים

מצ"ב נספחים ע"מ להשלים את המושגים ההלכתיים.

כמו"כ, אנו ממליצים לעיין באתר המסעדות הכשרות www.kosherrest.co.il תחת הסימון מסעדות מהדרין בירושלים, ובמקומות שעומדים בקריטריונים כפי שהתבהרו בדו"ח זה – "יאכלו ענוים וישבעו"!

אנו תקוה שדו"ח זה יהיה "קול קורא" לתיקון בנושא הכשרות, וקודמת ירושלים לכל המקומות, ע"מ להתחיל בה.

בברכה,

הרב משה כ"ץ

רב פוסק

נספחים:

- א. מילון מושגי כשרות.
 ב. נהלי כשרות למסעדות של הרבנות הראשית לישראל.

נספח א: מילון מושגי כשרות

1. צלית כבד, לבבות ובשר שאינו מוכשר - צריך צלייה על גבי אש. מותר גם על גבי גוף חימום כגון מנגל חשמלי.
 כלי הצליה- אשכנזים מקפידים על כלים מיוחדים. ואסור להשתמש בכלים אלו לצלית בשר מוכשר. ספרדים אינם מקפידים על כך ואין חיוב לייעד כלים לצלית כבד.
2. בשר חלק - ע"פ מה שכתוב בשו"ע, הספרדים נהגו לאכול בשר חלק והאשכנזים בשר כשר לא חלק. אולם, כיום יש ספרדים, בעיקר מיוצאי צפון אפריקה, הנוהגים לאכול בשר לא חלק ומאידך, יש אשכנזים האוכלים בשר חלק בלבד. אין בהלכה מושג של "חלק" בהודו ובעוף. לעומת זאת, כיום יש הודו ועוף עם חותמת "חלק", כשהכוונה היא שהעוף הוא ברמה גבוהה של כשרות.
3. ירקות עלים - ידוע לכל, ישנה היום בעיה קשה מאד של חרקים בכל סוגי ירקות העלים. הרבנות הראשית הורתה, שכל ירקות העלים צריכים להיות מהסוג המכונה "גוש קטיף". יוצא דופן הוא הכרוב בבתי אוכל שהוא בכשרות רגילה. הרה"ר אסרה כל שימוש בברוקלי ובכרובית חוץ מתוצרת של חברת "בודק".
4. בישולי גוים - בדברי מאפה, דהיינו אוכל שמברכים עליו "בורא מיני מזונות" וניתן לקבוע עליו סעודה: לכל השיטות - ספרדים ואשכנזים כאחד, מספיק שישראל ידליק את האש. באוכל מבושל: לאשכנזים מספיק שישראל ידליק את האש. ספרדים מחמירים שישראל צריך לבשל את האוכל לפחות עד שהוא מגיע למצב של "בן דרוסאי". הוראת הרה"ר היא שבכל בית אוכל חייב להיות בישול לחומרא גם ע"פ שיטת הספרדים. אולם ברבנות ירושלים ההוראה היא שבכשרות רגילה ניתן להסתפק בהדלקת האש בלבד. למעשה, הוראה זו, מונעת מספרדים את האפשרות לאכול כמעט בכל מקום שבו כשרות רגילה פרט למאפיות ולפיצריות.
5. ברירת קטניות - ברירת הקטניות כגון: אורז, שעועית, חמוס, שומשום חייבת להתבצע ע"י המשגיח.

6. ניפוי קמח - ע"פ הוראת הרה"ר, ברמת כשרות מהדרין צריך לנפות בנפה שיש בה 60 חורים לאינץ (2.54 ס"מ), המכונה 60 מ"ש, ובכשרות רגליה אפשר להסתפק בנפה של 50 מ"ש. למעשה, יש בעיה קשה בשטח הזה של עולם הכשרות. פעמים שמשתמשים בנפות עם חורים גדולים יותר, או שיש קרעים בנפות, או שלא מנקים את מכונת הניפוי או את השטח שבו נעשית עבודת הניפוי.
7. הפרשת חלה - צריכה להתבצע בכל עיסה המכילה יותר מ-1.2 ק"ג של קמח. אם לא הפרישו חלה, ניתן לעשות זאת עד שעת האכילה. יש רבנים המורים להפריש מכל דבר מאפה שקונים מחשש שלא הפרישו כדין חלה מהעיסה.
8. בשר שנתעלם מן העין – ההלכה אוסרת בשר שנתעלם מעינו של יהודי נאמן. זו בעיה שקיימת בכל מקום שיש בו עובדים גויים או יהודים שאינם נאמנים על כשרות. אפשר לפתור בעיה זו ע"י השגחה או טביעת עין של יהודי נאמן.
9. מוצרי חלב - סוגיא גדולה וענפה בעולם הכשרות. ברמת הכשרות הרגילה סומכים על כל דעה מקילה של רב פוסק מובהק, ואפילו דעת יחיד, כגון חלב או אבקת חלב נוכרי, מוצקי חלב גויים ומחמצות על בסיס חלב גוי. בכשרות מהדרין נוקטים לפי כל השיטות המחמירות ביותר.
10. לינת לילה - ע"פ הגמרא במסבת נידה (יז): אסור לאכול שום, בצל או ביצה שנשארו ללא קליפתם במשך הלילה. הדרך היחידה למנוע איסור זה הוא ע"י כך הפיכתם למאכל. בשו"ע לא מובאת גמרא זו להלכה, אבל היא מובאת בכף החיים יו"ד (בסימן קט"ז ס"ק צ"ב). כך נוהגות כל מערכות כשרות המהדרין וזוהי גם הוראת הרה"ר ישראל.
11. טבילת כלים - כל כלי אוכל הנרכשים מגוי טעונים טבילה. יש מחלוקת גדולה בין הפוסקים, האם כלי סחורה טעונים טבילה או לא. הרה"ר מורה להטביל, אבל בכשרות הרגילה במרבית בתי האוכל, בארץ בכלל ובירושלים בפרט, לא מטבילים. כך המצב גם בחלק מבתי האוכל ברמת כשרות מהדרין.

נספח ב: נהלי כשרות של הרבנות הראשית לישראל למסעדות

נהלים אלו אמורים לחייב את כל הרבנויות בארץ (הועתק מהנחיות הרה"ר לישראל).
סימון ב- * - לרמת כשרות מהדרין.

מסעדות

מוצרים - כללי

1. הזמנת המוצרים תיעשה בתיאום מראש עם משגיח הכשרות.
2. המוצרים יתקבלו אך ורק כשהם מסומנים בסימון כשרות של רבנות מוסמכת.
* כל המוצרים - רק על פי רשימה מיוחדת.
3. המשגיח ינהל יומן קליטת מוצרים הנכנסים למסעדה.
4. למשגיח תהיה גישה חופשית לעבור ולבדוק - בכל זמן שירצה - את הניירת בהנה"ח של המחסן וכן לבדוק במחשבים המדווחים על קבלת סחורה, תעודות משלוח, וביומן הארועים.
5. אין להכניס למסעדה מוצרים מבושלים או אפויים ומיני מתיקה שהוכנו בבתי פרטיים.
6. אין להוציא מתחומי המסעדה כלים המיועדים לשימוש חוזר.
7. אין לשנות את זמני פתיחת המסעדה ללא תיאום עם מח' הכשרות.
8. חייבת להיות התאמה בין סוג הכשרות המצויינת בתעודה לבין הצגת המסעדה בפרסומים.
9. במוצרי יבוא על המשגיח לקבל מהספק צילום של אישור כשרות מהרבנות הראשית ולא להסתפק בכיתוב שע"ג התווית אף כשיש על התווית חותמת כשרות כל שהיא.
10. יש לבדוק את קוד המוצר, נמצא בד"כ בתחתית הקופסא או במכסה, במקרה ומתעוררת בעיה יש לפנות לקבלת פרטים במחלקת הייבוא של הרה"ר לישראל.

ירקות עלים

1. ירקות עלים לא יתקבלו אלא הגדלים בגידול מיוחד ומפוקחים מחרקים באישור רבנות מוסמכת.
2. כרוב ניתן לנקות בתנאים הבאים: הסרת ארבע שכבות עליונות, הוצאת הליבה, קציצתו, השריה בחומר, ושטיפה בזרם חזק במיוחד.
3. כרוב נגוע לא יקלט בשום מקרה.
4. * כרוב יתקבל מתוצרת שגודלה בצורה מיוחדת, או מיובשים, בפיקוח רבני.

אורז קטניות וקמח

1. אורז, קטניות, בורגול, שומשום וקמח יש לאחסן ולשמור במקום קריר מחוטא מתולעים ומזיקים.
2. אין להשתמש בפול יבש.

3. בדיקת קטניות תיעשה באופן הבא :
  - א. בדיקה ביבש ע"ג משטח בהיר.
  - ב. קטניות המצריכות השריה במים כגון: חמוס, עדשים, יבדקו פעם נוספת ע"ג משטח בהיר ביבש אחרי הוצאת הקטניות הצפות.
4. בדיקת אורז וקטניות תעשה סמוך למועד הבישול, ניתן לבדוק יום מראש כאשר מאחסנים את האורז והקטניות בקרור לאחר הבדיקה.
5. ניפוי הקמח יעשה סמוך לשימוש בו ובפיקוח המשגיח בנפה של 50 מ"ש, לאחר הניפוי יש לשומרו במקרר.

פירות וירקות

1. פירות וירקות יש לקבל אך ורק מחנויות או מספקים שיש להם תעודת כשרות, הכוללת הפרשת תר"מ וללא חשש ערלה. כמו כן חייבת להיות תעודת משלוח חתומה על ידי המשגיח.
2. בדיעבד, אם הובאו **ירקות** מספק שאין לו תעודת כשרות על הפרשת תר"מ, על המשגיח להפריש תר"מ ע"פ הנחיית הרבנות המקומית.

מיני מאפה

מוצרי מאפה, יש לרכוש אך ורק ממאפיות אשר יש להם תעודות כשרות ובצרוף תעודת משלוח.

ביצים

1. ביצים יקלטו אך ורק כשהן מוחתמות ומאושרות.
2. פתיחת הביצים ובדיקתן באחריות המשגיח.
3. אבקת ביצים ונוזל ביצים יתקבלו ממפעלים העומדים תחת פיקוח רבנות מוסמכת. אין להשתמש בביצים קלופות מיום אחד למחרתו א"כ ניתן עליהם תבלינים או שמן בצורה ניכרת.

בצל - שום

אין להשתמש בבצל ושום קלופים מיום אתמול, אלא א"כ הוספו להם תבלינים או שמן בצורה משמעותית.

יינות

1. יש להשתמש רק ביינות בכשרות של רבנות מוסמכת.
  2. בבישולים יעשה שימוש אך ורק ביין מפוסטר. במהדרין, ביין מבושל בלבד.
- * פתיחת הבקבוקים ומזיגת המשקאות תיעשה ע"י יהודי שומר תורה ומצוות.
3. יינות לא מפוסטרים יש להגישם סגורים בלבד.
  4. אין להגיש יינות פתוחים מיום אתמול.

בשר

1. כל מוצרי הבשר צריכים להגיע עם אישור כשרות מהספק אשר בו יפורט: סוג הבשר, משקל וכמות. וכן תעודת משלוח התואמת את האישור.
- כל הפשרה של בשר לא מוכשר כולל כבד ולבבות לצורך צליה יש להוציאו מהשקית נילון ולאכסנו בכלי מחורר כדי למנוע חשש כבוש.
2. קבלת הבשרים בנוכחות המשגיח בלבד
3. יש לקבל רק בשר מוכשר, מלבד כבד ולב.
4. הכשרת בשר במסעדה תעשה אך ורק ע"י המשגיח באישור מיוחד של מחלקת הכשרות.
5. אין להכין מעורב ירושלמי הכולל בתוכו בשרים מוכשרים ולא מוכשרים (כבד, לב) יחד.
6. יש להקפיד על הפרדה מוחלטת בשיפודים ובצליה על הגריל בין בשר מוכשר לבין בשר לא מוכשר.

לב

1. יש לחותכו לשניים ולקורעו שתי וערב, לנקות את החדרים מקרישי הדם ולמולחו קצת קודם צליה.
- * יש מהדרין לחתוך ערלת הלב והגידין שבפנים.
2. אין לבשל לב ללא הכשרה או צליה.

כבד

הכשרה:

1. כבד יש לצלותו על גבי האש.
2. קודם הצלייה יש להסיר את המרה.
3. קודם הצלייה יש להדיח את הכבד במי ברז, יש להקפיד שלא ישאר מים על הכבד בשעת הצלייה (מומלץ להניח על רשת כדי שירדו המים).
4. יש לחתוך את כבד הבקר לפרוסות דקות, ולצלותו על גבי אש.
5. יש לחתוך כבד עוף קודם הצלייה בסכין שתי וערב (אורך ורוחב).
6. ניתן להשתמש בכבד קפוא לאחר שהופשר ונבדק בדקירת סכין מעבר לעבר מספר פעמים ולצלותו.
7. כבד קפוא יופשר מאליו, אין להפשירו באמצעים מלאכותיים כגון מים רותחים או מקרוגל וכדו'.
8. לפני הצליה יש למולחו מעט.

צליה ובישול:

1. יש לצלות את הכבד לפחות עד מחצית צלייתו, אין להורידו מהאש קודם שהגיע הכבד לכדי שיעור זה וכן אין להפכו מצד לצד במהירות.
2. לכתחילה יש לצלות את הכבד עד שלא נוטף ממנו דם או ציר.

3. הרוצה לבשל את הכבד לאחר הצלייה, יצלנו עד שלא ישאר בו דם או ציר ולפני הבישול ידחו ג' פעמים.

תנור - קומביסטימר :

1. יסיק התנור קודם הכנסת הכבד.
2. יש להניח את הכבד על רשת ומתחתיה תבנית לקליטת הדם (ללא מים).
3. אין לצלות הכבד עם בשרים אחרים או ירקות.
4. אין להוסיף בשרים או חתיכות כבד בשעת הצליה.
5. אין לעטוף את הכבד בנייר כסף אפילו שיש בו חורים.
6. אין ליתן את הכבד בבצק או בביצה קודם הצליה.
7. הצולה בתנור צריך להשאיר את דלתו מעט פתוחה.
8. אם צולים את הכבד רשת מעל רשת יש לשים תבנית לכל רשת בנפרד.
9. הקומבי צריך שיהיה במצב צליה יבש ללא אדים דלתו פתוחה כל זמן הצליה ושימת לב שהטורבו לא פועל (המאורר).
10. יש לשטוף את הכבד לאחר הצליה.
11. אפשר לצלות כבד בגריל חשמלי כשהכבד מונח על רשת והדם זורם לתבנית מיוחדת לכך אף שהחום מגיע מלמעלה.
12. אין לצלות כבד בתנורי מקרוגל.
13. * יש לצלות כבד על אש גלויה בלבד.
14. * כבד שהופשר ונצלה אין לבשלו אלא כבד טרי שלא עברו עליו ג' ימים.

כלי צליה:

1. יש ליחד רשת, שפוד, סכין, מזלג ומלקחיים מיוחדים לצליית כבד. כלים אלו יסומנו בסימון מיוחד.
2. התבנית שזב לתוכה דם הכבד אסורה בשימוש אחר, אלא לקליטת דם הכבד, תבנית זאת תסומן באופן מיוחד.
3. יש לייחד תנור שבו יצלו רק את הכבד.

לשון

1. יש לקנות לשון מוכשר ומנוקד.
2. לבדוק הניקור במקום חוטי הדם לאורך הלשון.

דגים

1. רכישת דגים תתבצע מספקים מאושרים בלבד ובצירוף תעודת כשרות.
2. ביצי דגים אין לקלוט אלא בלווי תעודת כשרות מרבנות מוסמכת.

בישול

1. הדלקת האש תעשה אך ורק על ידי המשגיח. בשעת הדחק יעשה הדבר על ידי עובד יהודי.
2. תנור שנשאר דלוק כל הזמן אלא שהטמפרטור עולות ויורדות על ידי סגירת הדלתות - ניתן לסגור את התנור על ידי נכרי, למרות שגורם בכך להגברת החום.
3. תנור קומביסטימר שסגירתו גורמת להפעלתו, הסגירה תיעשה ע"י יהודי.
4. תנור שכבה במהלך שעות העבודה לא יובער מחדש אלא על ידי יהודי.
5. הדלקת הקיטור תיעשה ע"י יהודי בלבד.
6. * בכל המקרים (דלעיל 2-5) הכנסת התבניות או הסירים תעשה על ידי יהודי.

חלבי-בשרי

1. יש להימנע מלהעניק תעודת כשרות למסעדה בשרית וחלבית יחד, במיקרים חריגים במיוחד יש לדון ולהציב תנאים מחמירים.
2. על תעודת כשרות למסעדה בשרית יש לציין: "כל המוצרים בחזקת בשרי".
3. על תעודת כשרות למסעדה חלבית יש לציין: "כל המוצרים בחזקת חלבי".
3. לא ימצאו חומרי גלם או כל מוצר חלבי אחר במסעדה בשרית.
- לא ימצאו חומרי גלם או כל מוצר אחר בשרי במסעדה חלבית.

בשר ודגים

1. אין לבשל או לאפות בשר ודגים יחד.
2. איו לטגן באותה מטגנת בשר ודגים אלא אם כן הוחלף השמן והמטגנת נשטפה היטב.
3. יש לייחד מטגנת נפרדת לטיגון ירקות.
4. אם יש מטגנת כפולה, יש לעשות מחיצה ביניהן.
5. בזמן הגשת בשר (כגון בושה) ודגים יש להשתמש במגשיות, בסכו"ם ומלקחיים נפרדים.
6. כאשר יש "בר" בהגשה עצמית יש להקצות אזורים וכלים נפרדים לבשר ולדגים.

כלים

1. כלים שניקנו מבח"ר שבעלות גוי, או מחנות של נכרים חייבים בטבילה.
2. כלי זכוכית ומתכות, חייבים בטבילה בברכה.
3. כלים מעץ, חרס, פלסטיק, ניילון או כלים חד פעמיים אינם מחוייבים בטבילה.
- * יש הנוהגים להטביל כלי פלסטיק, חרסינה ופורצלן ללא ברכה.

4. טבילת הכלים תתבצע באחריות המשגיח ובמידה והוא מסתייע בעובד שאינו יהודי, תתבצע הטבילה בנוכחותו.
5. אם יש כלי מתכת חדשים ובייחוד נירוסטה יש לבדוק האם יש צורך בהגעלה.
6. כלים שיש בהם ספק אם נטבלו יש להטבילם בלא ברכה.
7. כלים שיש ספק בכשרותם ינעלו במחסן והמפתח יהיה בידי המשגיח.

קונדטוריה

מסעדות שיש בהם קונדטוריה יש לנהוג לפי הנוהלים המפורטים בקונדטוריות (עמ' 58).

שבתות ומועדים

1. ארועים המתקיימים בערב שבת וחג יש לסיימם שלוש שעות קודם כניסת השבת או החג.
2. מסעדות יסגרו כשעה לפני כניסת השבת/חג ויפתחו חצי שעה לאחר יציאת השבת/חג, יש לדאוג שהשערים לקהל יסגרו זמן מתאים לפני כניסת השבת/חג על מנת שגם עובדי המקום ובכללם עובדים הגרים בריחוק מהמקום יוכלו להתארגן ליציאה בזמן.
- בכל מקרה, לא ישארו עובדים או לקוחות יותר מ-45 דקות לפני כניסת השבת/חג.
3. מכירת חמץ תתבצע ע"י בעלי המסעדה או באי כוחם.

המשגיח

1. יכין דו"ח יומי על פעילותו.
2. יערוך תיק כשרות שיכלול רשימת המוצרים שבשימוש, ריכוז תעודות כשרות בתוקף למוצרים, הנחיות והוראות כשרות, פרסומים והודעות על הסרת כשרות.
3. יעמוד בקשר הדוק עם הרב המפקח מטעם הרבנות המקומית.
4. אם מסיבה כל שהיא יעדר מהמסעדה, ידאג להודיע מראש לרבנות המכשירה כדי שיהיה משגיח מחליף בזמן העדרותו.

דו"ח משגיח יכלול את הפרטים הבאים:

- שם, ת.ז. כתובת
- שעת כניסה שעת יציאה.
- ניהול יומן כניסה והוצאה (כולל כשרויות, תעודות משלוח, תעודות כשרות).
- בדיקת תולעים בירקות עלים.
- בדיקת תולעים בקטניות.
- מוצרי בשר: הכשרתם (פרוט: כבד, לב) וצלייתם.
- פתיחת ביצים ובדיקתם.
- הכנסה לתנור והדלקת האש
- בדיקת כלים חדשים והטבלתם.

- הכשרת כלים שנטרפו.

- הערות כלליות.

מסעדה בשרית עם הכשר מהדרין

1. יש להשתמש אך ורק בירקות עליים מפוקחים.
2. כל המוצרים הנכנסים למסעדה חייבים להיות בכשרות מהדרין.
3. על המשגיח להיות נוכח במקום כל זמן פעילות המסעדה.

מסעדה חלבית עם הכשר מהדרין

יש להוסיף:

1. אין לעשות שימוש במוצרים המכילים חלב ודגים.
2. אין להשתמש במוצרי חלב המכילים אבקת חלב גויים.